

Още двѣ-три нѣща въ заключение. Отъ смъртта, която е потопила въ скръбъ цѣлия ни народъ, ний можеме да извлечеме нѣколко важни уроци. Тя ни учи:

1 Че дълготата на живота не зависи отъ числото на годинитѣ, колкото отъ добритѣ дѣла извършени. Нѣкои хора само прѣзъ нѣколко годишенъ животъ извършватъ повече за облагородяванието и подиганieto на челоувѣството отколкото други, които проживѣватъ двойно и тройно повече години тукъ на земята. Така и Нейно Царско Височество, сждено по числото на годинитѣ, съвсѣмъ малко е поживѣла помежду ни, но, сждено по дѣлата и примѣра Й, тя е живѣла единъ дълъгъ животъ, животъ който ще остане неизгладимъ въ аналитѣ на нашата история. Нека гледаме повече добритѣ ни дѣла, а не годинитѣ да сж много.

2. Тази смъртъ ни учи, каква е силата на добрия характеръ. Прѣди петъ-шестъ години покойната бѣше ни съвсѣмъ непозната. На да ли има нѣкой отъ слушателитѣ който до тогава да бѣ чулъ даже и за името Й. Днесъ цѣлия ни народъ е потопенъ въ скръбъ за нея, и всѣкой се чуди покаквъ начинъ да засвидѣтельствува своето уважение и почетъ къмъ нея. Кжсъ по буренъ е билъ този шестъ годишенъ периодъ въ политическия ни животъ. Да се изразж пакъ съ думитѣ на единъ отъ нашитѣ вѣстници: „Стихийната наша пресса, която въ борбата си нищо не щадаше, не се докосна никога до първата Българска Княгиня и винаги и държеше високо, недосегаемо, надъ всичко друго; това показва, че най-строгитѣ моралисти, най-жестокитѣ гонители на пороцитѣ, не намирахъ нищо друго въ нея освѣнъ доброта, кротость и качества на истинската съпруга“. Нейния животъ е още едно потвърждение на апостолъ Павловото правило, че злото се побеждава най-добрь чрѣзъ доброто.

3. Тази смъртъ още еднажъ потвърждава неоспоримата истина, че добритѣ дѣла не умиратъ. Когато нѣкой умре, особно въ по-напрѣднала възраст, ний сми на-